

T.B.M.M.
HALIKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 1309
Tarih : 07.01.2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Diyarbakır Elazığ arasında bulunan Hazar Gölü'nde yaşanan sorunların araştırılması adına Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105 'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Altan TAN
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Hazar Gölü, Diyarbakır ile Elazığ arasında, güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda uzanan tektonik bir göldür. Uzunluğu 22 km, genişliği 5–6 km civarındadır. Türkiye'nin en derin göllerinden biridir. En derin kısım kuzeydoğu ucunda yaklaşık 213 m'dir. Rakımı deniz seviyesinin 1248 m üzerinde olup dünyada bu seviyede bulunan nadir göllerdendir.

Hazar Gölü'nün Maden Çayı'na giden bir çıkışı olduğu halde, 1957 yılında elektrik üretimi ve sulama amaçlı inşa edilen Hazar Hidroelektrik Santrali'nin (HES-I) devreye girmesiyle bu çıkış kısmen kapanarak göl kapalı bir havza durumuna gelmiştir. Bu hidroelektrik santralin işletmeye açıldığı 1957 senesinde gölün seviyesi 1248 m kotunda iken 7,5.109 m³ su hacmine sahip olduğu bildirilmiştir. Hazar HES-I'i besleyen Hazar Gölü'nün suyunu takviye amacıyla 1958 yılında Dicle Nehri'ne suyunu gönderen Maden Çayı'nın bir kolu olan Behrimaz (Kavak) Deresi üzerinde 10 m'lik bir sedde inşa edilmiştir. Böylece Hazar Gölü Havzası içerisinde yer almamasına rağmen bir çevirme ile bu dere Hazar Gölü'ne bağlanmıştır. DSİ kayıtlarına göre bu sayede Hazar Gölü'ne giren su miktarı yaklaşık olarak %50 artmıştır. Hazar Gölü'nün drenaj alanı, Behrimaz derivasyonu dâhil 275 km² 'dir. Uzun zaman periyodunda Hazar HES-I ve HES-II'nin çalıştırılmasıyla göl seviyesi 1248 m'den 1236 m'ye kadar düşmüştür. Gölün ekolojik dengeleri bozulduğundan özelleştirilmiş olan hidroelektrik santrallerin işletilmesi Ocak 2006'dan itibaren durdurulmuştur.

Hazar Gölü doğal sit alanı statüsündedir. Göl etrafında birçok kamu, kurum ve kuruluşuna ait eğitim ve dinlenme tesisleri mevcuttur. Göl tabanında bulunan batık yapıların eski saray ve manastır kalıntıları olduğu sanılmaktadır. "Hazar Sulama Projesi" için santrale gölden su pompalanması nedeniyle göl seviyesinde oldukça ciddi bir düşüş yaşanmış ve kalıntıları su yüzeyine çıkmıştır. Su çekilmesinden dolayı ekosistemin bozulacağı tespit edilince su çekimine ara verildi. 2007 sezonunda kota sabit kalmıştır. Ancak Hazar Gölü'ndeki kirlilik devam etmektedir.

Aşırı ve kaçak avlanma önlenememektedir. Çevredeki otellerin kirli sularının göle bırakılması binlerce balığın ölmesine sebep olmaktadır.

Hazar Gölü, yağış havzası ile bütün olarak ele alınmalı, havzadaki noktasal ve yayılı kirletici kaynaklar tespit edilmeli, göle katı atıkların boşaltılması, evsel ve endüstriyel atık suların deşarjı önlenmelidir. Fosforun kontrol altına alınabilmesi için atık suların ileri arıtma yöntemleriyle arıtılması bu göl için bir zorunluluktur. Kıyı korunmasına yönelik yasal düzenlemelerin uygulanması konusunda titizlik gösterilerek göl çevresindeki düzensiz ve plansız yapılaşma kontrol altına alınmalıdır. Gölün su seviyesi ekolojik dengeleri bozmayacak şekilde korunmalıdır.

1. Pervin BULDAN
HDP Iğdır Milletvekili

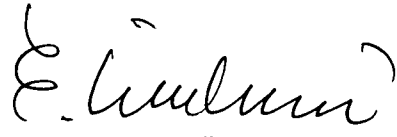
2. İdris BALUKEN
HDP Bingöl Milletvekili

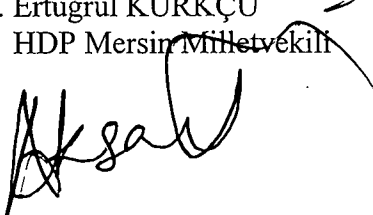
3. Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP İstanbul Milletvekili

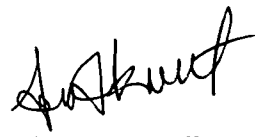
4. Sebahat TUNCEL
HDP İstanbul Milletvekili

5. Ertuğrul KÜRKÇÜ
HDP Mersin Milletvekili

7. Halil AKSOY
HDP Ağrı Milletvekili

8. Ayla AKAT ATA
HDP Batman Milletvekili

9. Bengi YILDIZ
HDP Batman Milletvekili

10. Hüsamettin ZENDERLIOĞLU
HDP Bitlis Milletvekili

12. Nursel AYDOĞAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

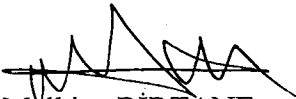
14. Adil ZOZANİ
HDP Hakkari milletvekili

15. Esat CANAN
HDP Hakkari milletvekili

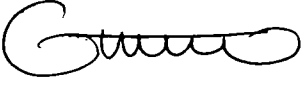
16. A. Levent TÜZEL
HDP İstanbul milletvekili

17. Mülkiye BIRTANE
HDP Kars Milletvekili

18. Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

19. Gülser YILDIRIM
HDP Mardin milletvekili

20. Demir ÇELİK
HDP Muş Milletvekili

21. İbrahim BİNİCİ
HDP Şanlıurfa Milletvekili

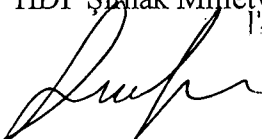
22. İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

23. Hasip KAPLAN
HDP Şırnak Milletvekili

24. Selma IRMAK
HDP Şırnak Milletvekili

25. Faysal SARIYILDIZ
HDP Şırnak Milletvekili

26. Özdal ÜÇER
HDP Van Milletvekili

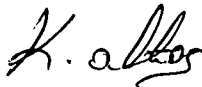
27. Nazmi GÜR
HDP Van milletvekili

28. Leyla ZANA
Diyarbakır Milletvekili

29. Aysel TUĞLUK
Van Milletvekili

30. Kemal AKTAŞ
Van Milletvekili